

Explicació bíblica de les lectures de tots els diumenges i festes

Joan Ferrer, biblista

Advent i Nadal

Del 30 de desembre de 2025 a l'11 de gener de 2026

Cicle A

Diumenge 1 d'Advent / A

1 lectura. Isaïes 2,1-5 Veniu, caminem a la llum del Senyor.

Isaïes sent un amor sense mesura per la ciutat de Jerusalem: moltes vegades la condemna, però sovint també ens mostra el paper fonamental que té en pla de futur de Déu.

Jerusalem en època de l'Antic Testament va estar sempre al voler dels grans poders del món. En la promesa d'Isaïes, «totes les nacions», fins i tot els grans imperis d'Egipte i Assíria «afluïran» a Jerusalem; però el poema no anticipa el triomf de les classes dirigents de la ciutat –polítiques o religioses–, sinó que el que és important és el «temple», lloc de la presència de Déu. La visió d'Isaïes és teològica: es troba centrada en Déu.

El camí dels pobles porta a l'«ensenyament» –la Torà–, perquè a Israel, tenir tractes amb el Senyor demana conèixer el seu «ensenyament». Els pobles, per tant, no sols sentiran de-

lit en la presència del Senyor, sinó també en els seus propòsits, de tal manera que la Torà d'Israel esdevindrà el marc on el benestar –la felicitat– és possible. Déu esdevindrà, doncs, el jutge de les disputes internacionals, de manera que la guerra ja no serà necessària a partir del moment que tothom renunciï a imposar la justícia per la seva pròpia mà.

El poema d'Isaïes ofereix una visió lírica d'una alternativa econòmica que contempla el desmantellament dels estris de fer la guerra que es convertiran en una «economia de pau». Això demana no sols bones intencions sinó mitjans i intel·ligència per fer una altra mena d'ús de les possibilitats econòmiques: cal produir instruments de vida, en aquest cas adreçats a l'agricultura i a la viticultura. La terra deixarà aleshores de ser un camp de batalla per esdevenir un jardí fèrtil.

2 lectura. Romans 13,11-14a Avui tenim la salvació més a prop nostre.

Les primeres paraules en parlen del *temps*: és el moment de deixar de dormir perquè «tenim la salvació més a prop nostre que quan vam abraçar la fe». La salvació per a Pau és una realitat dinàmica: no és pas una adquisició que obtinguem pels nostres propis esforços o per la gràcia de Déu, sinó que és una realitat personificada, que *s'acosta*. Aquí la *salvació* indica el conjunt de les

accions de Déu per a la humanitat. Ens trobem davant d'una realitat *urgent* («el dia s'acosta»). Hi ha una acceleració perquè aquesta *salvació* ve de manera sobtada, perquè ningú no en coneix el calendari d'actuació.

A partir d'aquí el motiu dualista esdevé dominant. La realitat esdevé polaritzada: nit-dia, fosca-llum, comportament dolent («abús de menjar i beure...»)

contraposat al dels qui s'han vestit de Jesucrist, el Senyor.

Pau no usa el motiu de la proximitat del temps darrer com una amenaça per manipular el comportament humà, ni el presenta com una recompensa pel fet d'haver viscut en la llum. La proximitat de l'esdeveniment escatològic reclama una urgència de la vida cristiana. Pau està convençut que la manera

com vivim és un reflex de les nostres lleialtats.

Tot el que Pau diu en aquest bocí de la seva carta depèn del fet de prendre consciència «dels moments» en què vivim. Aquest és el *temps* privilegiat sobre el qual cal reflexionar. Podria ser que no ens n'haguéssim adonat, del caràcter definitiu d'aquests moments.

3lectura. Mateu 24,37-44

El Fill de l'home vindrà a l'hora menys pensada.

Les seccions apocalíptiques dels evangelis usen un llenguatge altament simbòlic. Hem de ser conscients de l'estil de parlar: aquestes metàfores no poder ser interpretades com a vídeos d'uns esdeveniments futurs. Això no vol dir que puguem interpretar-los simplement com a portadors d'un missatge essencial, despulat de tota metàfora. Les primeres comunitats cristianes posseïen una esperança molt viva en l'obra de Déu, que ho porta tot a compliment.

A nosaltres, doncs, se'ns imposa que escoltem amb atenció el text i que deixem que els símbols ens evoquin el sentit d'urgència i d'expectació davant del futur de Déu.

L'evangeli ens recorda que l'hora del Fill de l'home és desconeguda; això vol dir, doncs, que no hi ha cap espai per a l'especulació. Això seria sols arrogància humana.

L'evangeli ens diu que no vivim com a

espectadors del futur ni com a especuladors, sinó com a persones que hem rebut una promesa i que sabem que el qui ens l'ha feta és una persona en qui podem confiar.

La promesa no depèn de les possibilitats naturals inherents al present, de manera que pot semblar poc real segons els models a què estem acostumats; però l'evangeli assegura que la vinguda del Fill de l'home es produirà com una sorpresa que ningú no pot calcular.

Noè, en contrast amb la gent del seu món, ocupats en els seus negocis quotidians, es dedicà a la increïble tasca de construir una arca, seguint una paraula de Déu. El cap de casa no vigilava i li van robar la casa. Ningú «no s'havia adonat de res».

Nosaltres som invitats a «estar a punt» i a «vetllar» perquè el Fill de l'home ve com a Senyor del cel i de la terra.

JOAN FERRER

Immaculada Concepció

1 lectura. Gènesi 3,9-15.20

El Senyor-Déu el cridà i li digué: «¿on ets?»

El llibre del Gènesi comença amb el gran poema de la creació, que no pretén ser una crònica d'un fet que se situa a l'origen del temps –això seria impensable per al pensament d'Israel, perquè ningú no pot estar filmant o fent una crònica d'aquest misteri– sinó que és una lloança a Déu per tot el que ha fet, que és bo. La culminació de l'obra creadora és l'home i la dona, creats a imatge del Creador. Aquesta obra mereix una lloança del mateix Déu que diu que la seva creació «era bona de debò».

Els savis de la Bíblia, però, es van sentir intrigats per saber com el mal, que tots experimentem en les nostres vides, havia arribat a fer-se present en una creació bona. Aleshores expliquen la narració del jardí: un ésser creat – una serp–, que evidentment no pertany a la història, perquè els animals no parlen, fa escoltar la seva paraula i l'home i la dona prefereixen escoltar aquesta veu a la veu del mateix Déu. Sant Agustí va anomenar aquest fet amb un terme que no apareix a la Bíblia: «el pecat original». Fàcilment podem entendre que el pecat és escoltar

una altra veu que no és la veu amorosa de Déu.

La litúrgia d'avui ens proposa d'escoltar la darrera part d'aquesta narració. És fonamental la pregunta inicial de Déu: «¿on ets?» Sovint s'ha pensat que és la pregunta del fiscal que es disposa a acusar o del jutge a punt per a condemnar, però tota la narració ens indica que és la pregunta del Pare que s'alarma quan s'adona que ha perdut el contacte visual amb els fills que estima. El sentit és: si no et veig podria ser que t'hagués passat alguna cosa i això em fa patir perquè t'estimo.

El diàleg que trobem a continuació és un testimoni de la ruptura de la solidaritat humana. Se'n deriva la vergonya i les acusacions mútues. L'harmonia original de la creació s'ha trencat.

La maledicció sols té per objecte la serp, que mossega traïdorament el taló de l'home que treballa la terra.

El relat acaba amb una promesa de vida, perquè el Déu creador amorós, és el Senyor de la vida.

2 lectura. Romans 15,4-9

Us lloaré entre les nacions, cantaré al vostre nom.

Pau comença aquest fragment de la part final de la seva gran carta als Romans amb una observació sobre la funció de la Sagrada Escripura en la

vida cristiana: l'Escripura és per a instruir-nos sobre el misteri de Déu que es revela en les nostres vides per a donar-nos força i consol i per a mantenir

l'esperança en temps que no eren pas fàcils, si fa o no fa com ara els que ens toca de viure a nosaltres.

En la comunitat hi ha conflictes, però cal «estar d'acord en Jesucrist», per gloriificar Déu. En el context de l'esforç que fa Pau per situar la missió de Jesús en el pla de Déu que inclou jueus i gentils –«els altres pobles»– diu que Crist és per als jueus, de manera que confir-

ma la promesa de Déu als patriarques, i que ha portat els altres pobles a gloriificar Déu, cosa que vol dir que Crist és també per als altres pobles.

La citació de l'Esriptura que clou el fragment (Salm 18,50) ens confirma un dels ensenyaments fonamentals de la Paraula de Déu: «cantar al nom de Déu» com a fet que omple de sentit i d'alegria la vida de les persones fidels.

3lectura. Lluc 1,26-38 El Senyor és amb tu.

L'evangeli de l'anunciació ens presenta l'inici del compliment del pla de Déu. El Déu que pregunta «¿on ets?» anhel·la ser amb les persones que ha creat i realitza allò que sols Déu pot fer: l'infant que naixerà de Maria serà «Fill de Déu». El pla de Déu s'ha anat realitzant en el cor de la història «del poble d'Israel» i ara arriba a l'inici de la plenitud.

Perquè el projecte de Déu pugui arribar a bon port cal que una noia vulgui escoltar la veu de Déu, al contrari del que va passar en aquell jardí dels inicis. La noia és Maria que escolta i respon: «sóc l'esclava del Senyor». En la Bíblia això que diu Maria no és una expressió d'humilitat sinó la decisió radical d'adherir-se sense reserves al mateix Senyor.

Déu no sabia on eren Adam i Eva, però ara fa una afirmació colossal: «el Senyor és amb tu». La Mare del Messies portarà a la terra la presència definitiva de Déu, que transformarà tota la humanitat per sempre perquè «el seu regnat no tindrà fi».

Maria immaculada és signe de la totalitat de l'amor: de l'amor de Déu que arriba a la plenitud i de l'amor d'una dona que ha escoltat de veritat la paraula de Déu i l'ha acollida com l'única deu de vida. Els temps dels orígens arriben a la plenitud en el temps del messies Jesús, fill de Maria.

JOAN FERRER

Diumenge 3 d'Advent / A

1 lectura. Isaïes 35,1-6a.10 És ell mateix qui us ve a salvar.

Isaïes expressa amb la força incomparable de la seva poesia la transformació de la natura i de la història que es produeix per la vinguda de Déu en la vida de la gent. El profeta ens parla de la transformació de la creació: «d'alegria l'estepa floreix»; i de la transformació de la humanitat minvada: «afermeu els genolls que no s'aguanten»; tot es produeix per causa de la vinguda de Déu, que ve a salvar.

Sense la paraula poderosa de Déu i la seva presència tot està perdut i condemnat a la mort; però el profeta sap que la intenció de Déu és donar la vida. La seva paga és ell mateix, que «us ve a salvar». La vinguda de Déu transforma també «els cors alarmats»: totes les persones que se senten mancades de coratge i de la capacitat de viure una vida plena i joiosa.

Quan se sent la bona nova de la vinguda de Déu, l'impacte en les persones discapacitades és immediat: cecs, sords, coixos i muts experimentaran la transformació.

Tant la humanitat com la creació es troben necessitades de rescat; són incapaces de salvar-se a si mateixes.

El fragment del profeta acaba amb la descripció d'una gran processó joiosa a Jerusalem.

Quan tan sovint en l'Església ens sentim descoratjats, el poema d'Isaïes que la litúrgia d'avui ens ofereix té un sentit molt viu: una novetat real és possible. El profeta ens convida a fugir de la nostra racionalitat habitual i a pensar que Déu fa el que el món pensa que no és possible. L'Advent és això: camí de «festes i alegria» perquè «fugiran les penes i els gemecs».

2 lectura. Jaume 5,7-10 Refermeu els vostres cors, que la vinguda del Senyor és a prop.

Pau entenia que la vinguda del Senyor –això és: la salvació– era a tocar de mà, i això tenia una enorme incidència en el present. Jaume, en canvi, exhorta a la paciència «fins que vingui el Senyor». La imatge que ofereix és la del pagès, que era la feina de la majoria de la població en l'època de les primeres comunitats cristianes.

La formulació és realment sorprenent: ¿Com es pot encoratjar a ser pacient si el Senyor ja és a punt de venir? Les imatges que trobem en els evangelis ens parlen de la vinguda del Lladre durant la nit; mentre que aquí Jaume ens posa l'exemple del pagès que espera els cicles regulars i predictibles de la pluja a Palestina abans del temps de la

collita. L'accent aquí recau en l'absoluta confiança que mereixen les promeses de Déu, com el pagès que confia que

Déu enviarà la pluja imprescindible. La paciència deriva de la certesa de la protecció divina.

3lectura. Mateu 11,2-11 **¿Què heu sortit a veure al desert?**

L'evangeli comença dient-nos que Joan era a la presó. Sols més endavant del seu relat l'evangelista ens farà saber que fou detingut per la malvolença d'Herodes, que no va acceptar la denúncia del profeta Joan que blasmava la immoralitat de la seva relació amb Herodíes, la dona del seu germà.

Des de la presó, el profeta Joan queda sorprès en «sentir dir el que feia Crist». Joan era un home que denunciava els pecats del poble, amb amenaces tremendes. A la presó, però, sent parlar dels fets de guarició i gràcia de Jesús. Joan devia esperar que el Messies executaria el judici final, perquè la «destral ja era ran de la soca dels arbres» (Mateu 3,10). ¿Quina mena de Messies devia ser Jesús, un home que parlava a les sinagogues i anunciava la bona notícia del Regne que Déu havia decidit inaugurar? Jesús, en lloc de «llençar al foc» tot arbre que no dóna bon fruit –com Joan esperava–, guareix tota mena de xacres i malalties.

La pregunta de Joan permet que Jesús expliqui qui és. El Messies empra les paraules del gran profeta Isaïes per descriure la seva obra: «el qui ha de venir» dóna la vida als mancats de vida

(cecs, invàlids, leprosos, sords, morts i desvalguts). És ben clar que Joan es devia sentir perplex davant de l'obra del Messies, que era ben distinta del que ell esperava. Jesús fins i tot pronuncia una benaurança: «feliç aquell qui no quedarà decebut de mi». Cal tenir el cor obert per acceptar que el pla de Déu sigui ben diferent del que ens havíem imaginat.

La segona part de l'evangeli d'avui canvia de tema. Ara és Jesús qui expressa les seves opinions sobre Joan. La multitud se sentia entusiasmada per anar a escoltar-lo al desert. Joan certament que era un profeta, però també molt més que un profeta: ell aconsegueix una missió especial com a missatger que prepara el camí del Messies. Jesús li dedica un elogi especial: és el més gran dels nascuts de dona; però el temps de la realització del pla de Déu –la instauració del Regne del cel per obra de Jesús– fa que tots els qui en participen siguin més grans que Joan.

Joan apuntava a la plenitud; amb Jesús la plenitud passa a ser un fet decisiu, que trasbalsa la història.

JOAN FERRER

Diumenge 4 d'Advent / A

1 lectura. Isaïes 7,10-14

La noia tindrà un fill i li posarà Emmanuel.

El rei de Judà Acas té por dels dos reis veïns del nord (Síria i Israel). El profeta l'ha advertit que sols la fe el podrà salvar de l'aparent amenaça. Isaïes està convençut que sols la fe en el Senyor pot salvar, fins i tot en una greu crisi política. Aquí el profeta desafia el rei i l'invita a demanar un senyal que serveixi per a provar si diu la veritat de Déu. El rei refusa fer cap petició. En aparença es tracta d'un acte de pietat: «No poseu a prova el Senyor» (Deuteronomi 6,16). En realitat, però, el rei refusa entrar en un diàleg en què la fe és una possibilitat profundament seriosa, que l'obligaria a canviar la seva política en la crisi en què es troba immers. El rei no vol sotmetre la seva política a l'exigència de la fe que li presenta el profeta Isaïes.

El profeta, malgrat el refús del rei,

anuncia un senyal. Es tracta d'una cosa tan humana com que una noia jove tindrà un fill i li posarà Emmanuel, que vol dir «Déu és amb nosaltres». Déu no abandona la gent fidel del seu poble, tot i que els dies que vindran en l'escena política de la història seran molt dolents. Els dos reietons que ara preocupen el rei de la casa de David a Jerusalem desapareixeran, perquè el poder passarà a mans de l'Imperi assiri, que no tindrà pietat per ningú.

La lliçó és poderosíssima: Déu actua simultàniament en diferents àmbits. Un infant és el senyal que permet veure que més enllà de l'aparatosa presència dels grans poders en l'escena pública, el pla de Déu i la seva presència en la història continua essent manifesta, perquè quan «Déu és amb nosaltres» tot pren un sentit nou i la realitat es transfigura.

2 lectura. Romans 1,1-7

Aquesta Bona Nova es refereix al seu fill Jesucrist.

Pau en aquest fragment de la seva Carta als cristians de Roma fa referència al fet que Jesús, el Senyor, «pel seu llinatge humà nasqué de David». El text és l'encapçalament de la Carta i Pau, que no ha estat a Roma, s'ha de presentar a si mateix i l'evangeli que proclama. Pau diu que és un «servent» o «esclau» de Jesús, que ha estat escollit per Déu; ell mateix no ha triat pas la tasca a què es dedica amb passió.

Tot seguit anuncia que Déu és fidel a les promeses fetes en les Escriptures que tracten d'una «Bona Nova de Déu». Aquest «Evangeli» és Jesucrist que, segons, el llinatge humà —és a dir, «segons la carn»— és descendent de David, però que «segons l'esperit», «va ser constituït Fill poderós de Déu des que va ressuscitar d'entre els morts». Totes dues afirmacions són part de l'Evangeli, això vol dir que Jesús es troba arre-

lat fermament en el poble d'Israel i que la seva resurrecció és el triomf de Déu.

La tasca de Pau i dels apòstols és fer que la gent de tots els pobles siguin «obedients a la fe», és a dir que escol-

tin aquella crida que ens porta a acollir el nom de Jesús, que és salvació de Déu. Tots els qui creiem és perquè hem sentit la crida de Jesucrist.

3lectura. Mateu 1,18-24 Li has de posar el nom de Jesús.

Aquest fragment de l'evangeli segons Mateu narra les circumstàncies al voltant de la concepció de Jesús i del nom posat a aquest infant tan especial. Tot ens portarà a identificar qui és i què farà.

La concepció de Jesús és descrita des de la perspectiva de Josep, aquest home just que una vegada i altra obeeix el consell del missatge de Déu. El text no ens diu res de la conversa de Maria amb Josep, quan ella va descobrir que estava encinta, sinó que ens informa que Josep havia resolt de solucionar l'afer de manera discreta i honorable per a ell; però, en un somni, és informat que l'infant no és la conseqüència de cap activitat humana, sinó de l'Esperit Sant.

L'Evangeli no és cap crònica social, sinó una revelació als creients, que ens fa saber que la concepció és l'obra de Déu. Jesús és el producte d'un acte radicalment nou i inoït de Déu. En la llarga llista genealògica dels naixements anteriors a Jesús, que Mateu ha escrit just abans d'aquesta narració, no hi ha ningú que hagi nascut d'aquesta manera. Això vol dir que Jesús no és un

més dels personatges d'aquesta llarga història humana. Des de la seva mateixa concepció aquest infant és únic. La narració de l'evangeli ens informarà que ell actua de manera completament diferent –com a agent de l'Esperit de Déu– i de la forma com ell manifesta el poder de Déu.

En segon lloc, l'accent en la virginitat de Maria vincula la concepció i naixement de Jesús amb el text de l'antiga traducció grega d'Isaïes 7,14, on es parla d'una noia verge que tindrà un fill. Mateu vol deixar clar que ni Josep ni cap altre home no és el pare biològic de Jesús. La narració de la concepció virginal indica l'inici de la realització dels propòsits salvífics de Déu. El senyal d'Acaz és finalment revelat, però d'una manera que ningú no hagués pogut somiar mai.

Josep, com a pare legal, ha de posar un nom a l'infant: «Jesús, perquè ell salvarà dels pecats el seu poble» i un títol «Emmanuel: Déu-és-amb-nosaltres». Allí on apareix el nom de Jesús, hi ha la certesa del perdó diví i de la presència de Déu, sempre.

JOAN FERRER

Nadal – Missa del dia

1 lectura. Isaïes 52,7-10

El teu Déu és rei.

El poeta-profeta anuncia en aquest passatge l'evangeli als exiliats. Hi ha un *missatger*, que travessa corrents el desert amb la primera notícia del resultat de la batalla entre el Senyor i els poders de l'Imperi. El missatger porta l'evangeli: «la bona nova, que anuncia la salvació», això vol dir que «El teu Déu és rei». Aquest fet significarà per a la ciutat de Sió, Jerusalem, una vida nova.

El *sentinella*, damunt els murs d'una Jerusalem destruïda, guaita i crida el que veu. Ja per la manera de córrer entén que porta bones notícies. Els sentinelles descobreixen que en realitat el que veuen és el retorn gloriós del Senyor. Criden d'alegria perquè l'exili

a què l'Imperi neobabilònic havia sotmès els jueus s'ha acabat. Per això els sentinelles inviten a cantar i a dansar d'alegria perquè el Senyor ha *consolat* el seu poble. Això no vol dir una actitud resignada, sinó una intervenció activa, que canvia les circumstàncies de la comunitat. El Senyor ha *redimit* Jerusalem: aquella ciutat i poble que són l'objecte privilegiat del seu amor, podrà viure la seva vida amb llibertat. En veure la força del seu poder («el seu braç sant»), els imperis canviaran les seves polítiques deshumanitzadores. El «nostre Déu» és un Déu que allibera i *salva*. Saber d'ell és sens cap mena de dubte una bona notícia per a tots els desfets de la terra.

2 lectura. Hebreus 1,1-6

En aquests dies que són els darrers, ens ha parlat en la persona del Fill.

L'inici formidable de la Carta als Hebreus anuncia els grans temes de l'obra: Crist és el Fill de Déu exaltat i el seu sacrifici ha expiat els pecats. Jesús contrasta amb tots els qui han parlat anteriorment en nom de Déu –els profetes– i amb els àngels, missatgers de Déu en la història de la revelació. Cal notar, però, que és el mateix Déu qui ha parlat i que la història anterior mai no és menystinguda ni negada.

Crist és l'hereu de totes les coses i per ell Déu ja havia creat el món. Jesús es troba al principi i a la fi de la història

còsmica: tot té el seu origen i la seva fi en Crist.

Jesús és l'«empremta» exacta de la naturalesa de Déu: ell és en tot com Déu i, alhora, és qui s'ha sacrificat a si mateix en favor de tots els altres éssers humans.

A continuació la lectura introdueix el motiu de la superioritat de Jesús respecte als àngels i ho demostra aportant citacions de les Sagrades Escripures que serveixen per a demostrar que Jesús és realment el Fill de Déu i que és superior als àngels, que reben l'encàrrec d'adorar el Fill de Déu.

3lectura. Joan 1,1-18

La Llum veritable que, en venir al món, il·lumina tots els homes.

El pròleg de l'evangeli segons Joan és un text fonamental del pensament del Nou Testament. Afirmar, en un llenguatge molt acurat, la preexistència de la Paraula, que és identificada amb Déu, però que és distinta de Déu. La Paraula és l'agent de la creació i s'encarna en Jesús de Natzaret.

La qüestió que fa de bon plantejar és: ¿Com el pròleg de Joan interpreta el misteri de Nadal? ¿Què en podem aprendre, d'aquest text, sobre el naixement de l'infant de Betlem i quin significat té aquest naixement en la vida humana?

La primera cosa que hi aprenem és que, en Jesús, nosaltres ens trobem amb la mateixa *revelació* de Déu. La Paraula, per damunt de tot, és objecte de comunicació. En Jesús, la Paraula, identificada amb Déu des del principi, ha pres forma humana i Nadal és la història del naixement de l'autocomunicació de Déu al món.

Nadal ens fa present la immensa distància que hi ha entre Déu i nosaltres i ens ensenya que sols podem conèixer

Déu quan ell se'ns vol donar en un acte gratuït, inesperat i immerescut de revelació d'ell mateix. El Nadal és, per tant, la celebració joiosa de la decisió de Déu d'esdevenir humà en l'infant de Betlem.

La segona cosa que ens manifesta el pròleg de Joan és que la Paraula ha vingut al món, que era seu, perquè l'havia creat, però que ha estat rebutjada. Joan ens diu que la fe no es fonamenta en evidències que el món pugui reconèixer. La persona que se'ns presenta en l'Evangelí, presa davant del governador romà i abandonada, és aquella en qui trobem el Creador del cel i de la terra.

Però el rebuig no és pas tota la història: hi va haver persones que van confiar en Jesús i que, per un acte recreador de Déu, van sentir que havien esdevingut filles de Déu. Era un conjunt de persones ben estrany: una dona samaritana, un oficial romà sense nom, un home nascut cec... Són algunes de les persones, com nosaltres mateixos, cridades a esdevenir la comunitat nascuda i alimentada per la revelació de Déu en Jesús, que celebrem per Nadal.

JOAN FERRER

Sagrada Família / A

1 lectura. Siràcida 3,2-6.12-14

Déu no oblidarà la pietat que tens pel pare.

Jesús, fill de Sira, és un savi i mestre de saviesa de Jerusalem, que va viure cap al 180 abans de Crist. En el seu llibre ens presenta un conjunt de meditacions sobre diversos aspectes de la vida amb la finalitat que aprenguem a viure segons aquella sensatesa que agrada a Déu i que ens permet viure una vida bona. Això sols és possible si entenem que la vida és do i que ens en fem veritablement dignes si en fem do als altres. Per això el savi ens ofereix aquests consells de pietat envers els pares, es-

pecialment quan s'han fet vells i s'han tornat desvalguts. Qui manifesta amor envers els pares està fent un acte d'expiació per als propis pecats. Déu acull l'atenció oferta als pares febles com un acte d'amor que li és especialment agradable. El savi de la Bíblia ens ofereix una lliçó d'humanitat i de solidaritat, que té especial sentit perquè això plau a Déu. En la família –com la de Jesús, Maria i Josep– hi ha una grandesa que ens permet caminar en la via de la perfecció.

2 lectura. Colossencs 3,12-21

Estimeu-vos, que l'amor tot ho lliga i perfecciona.

Aquest fragment de la Carta als cristians de Colosses –una ciutat de l'actual Turquia– ens ofereix una exhortació que ens presenta algunes de les exigències de la condició cristiana: compassió, bondat, humilitat, serenor, paciència i capacitat de perdó. La culminació, però, de totes aquestes virtuts és l'amor, que corona la vida cristiana. L'apòstol presenta un desig per als lectors de la seva carta: la pau de Crist ha de presidir l'Església, que és la comunitat dels qui hem «estat cridats a formar un sol cos».

Aquestes virtuts sols podran arrelar en la vida de cada persona cristiana si la vida es configura d'acord amb la paraula de Crist, que conté la saviesa revelada per Déu. Pau manifesta la ne-

cessitat que els creients ens instruïm els uns als altres i que manifestem el nostre agraïment a Déu amb «salms, himnes i càntics de l'Esperit». És el testimoni de la pregària comunitària que brolla dels cors agraïts a Déu pel do que ens ha fet de Jesús. La vida cristiana té una dimensió litúrgica fonamental.

El final del fragment, que ha presentat l'ideal de la vida cristiana en conjunt, passa ara a oferir uns consells esquemàtics de saviesa per a la vida familiar. L'apòstol recomana a les esposes un respecte «cristià» envers els marits; als esposos els exhorta a «estimar» l'esposa amb dolcesa. Tot en la vida familiar ha de ser imatge de l'amor de Crist, el Senyor. Els fills han de creure en tot els pares. L'obediència ha de ser a imatge

de Jesús, que va obeir Maria i Josep i que, sobretot, va fer en cada moment la voluntat del seu Pare del cel. Els pares han d'actuar amb prudència cristi-

ana envers els fills, moguts sempre per l'amor, norma suprema de comportament, a imatge de Jesús.

3lectura. Mateu 2,13-15.19-23 Se n'anà a viure al poble de Natzaret.

L'evangeli ens presenta Herodes com a adversari tenaç –i fracassat– dels propòsits de Déu. Josep és advertit en un somni perquè fugi a Egipte. Tots els lectors recordem l'estada que va fer el patriarca Josep, fill de Jacob, a Egipte. Aquest país va ser primer una casa segura, però després es convertí en un lloc d'esclavatge per al poble d'Israel. D'allí, Déu el va cridar. Jesús infant reviu la història del poble de Déu en la seva persona. Tota la història anterior ha estat una promesa que ara, en la vida de l'infant de Betlem, esdevindrà compliment.

En l'evangeli segons Mateu el missatger –l'àngel– del Senyor és qui dirigeix els viatges de la Sagrada Família. Un nou missatge comunicat en un somni indica a Josep que han de retornar a Israel. La violència d'Arquelau, successor d'Herodes, fa que l'infant amb els seus pares se'n vagin a Natzaret de Galilea.

Natzaret no apareix mai en l'Antic Testament. Galilea és el país dels gentils,

això és, dels qui no són jueus. És el primer indicatiu del fet que el ministeri de Jesús estarà orientat a tots els pobles.

Aquest fragment de l'evangeli ens ha fet fer un viatge ideal de Betlem a Egipte; d'aquí hem retornat a Israel i l'acció s'ha centrat finalment en Natzaret de Galilea. El destí d'Israel es concreta en Jesús. L'evangelista ens descriu com Jesús pot ser pensat com a fill de David, que és objecte en aquesta història de persecució i fugida i, alhora, de la protecció divina. L'àngel de Déu dóna instruccions tres vegades en somnis a Josep i li indica quin ha de ser el destí dels viatges.

Jesús és un rei que neix en un estable i sofreix la persecució d'un rei d'una altra mena, Herodes. Un rei com aquest darrer, no pot tolerar una presència com la de Jesús, per això el perseguirà amb violència. Jesús representa una amenaça real: ell és el rei veritable d'Israel, que actua i és protegit per l'autoritat del mateix Déu.

JOAN FERRER

Santa Maria, Mare de Déu

1 lectura. Nombres 6,22-27

Que el Senyor et faci veure la claror de la seva mirada.

Aquest fragment del llibre dels Nombres ens presenta la benedicció que els sacerdots d'Israel –Aharon i els seus fills–, per indicació de Déu mateix al seu servent Moisés, hauran de pronunciar sobre el poble d'Israel. La benedicció té com a finalitat produir un benestar, que és obra de Déu, i que actuarà per la mediació del nom del Senyor. El *nom* en el pensament de la Bíblia és una expressió de la mateixa persona que el porta. Conèixer el nom comporta gairebé posseir una mena de poder sobre la persona. El nom de Déu és tan poderós perquè evoca les intervencions salvadores que ha tingut al llarg de la història del poble que ell mateix s'ha escollit. Déu, en un

acte de donació gairebé impensable en el món antic, ha volgut fer conèixer el seu nom a Israel, perquè li serveixi de protecció i font de vida.

En una història que sempre és imprevisible, plena d'esperances i d'incògnites, els creients són posats a l'ombra de la benedicció divina, que és sempre eficaç i que no coneix obstacles ni frustracions.

La *mirada* del Senyor, simbolitzada per la llum, guia l'itinerari d'Israel, que es farà mereixedor del gran do messiànic de la *pau*. Els creients sabem que comptem sempre amb el nom del Senyor que ens guarda en tota situació.

2 lectura. Gàlates 4,4-7

Déu envià el seu Fill, nascut d'una dona.

Pau, en aquest fragment de la seva Carta als Cristians de Galàcia –una regió de la zona central de l'actual Turquia– evoca el moment de la plenitud dels temps, quan «Déu envià el seu Fill», que és home entre els homes, perquè va néixer d'una dona, com tot-hom. L'Església vol celebrar aquest fet, per això la festa d'avui és la celebració de la Mare de Déu, la qui dóna al món Jesús. I és l'Esperit de Jesús qui ens permet pronunciar aquell nom que ens fa

fills –«Abbà, Pare!»– perquè només els fills poden dir «Pare».

El nom de Déu a Israel era considerat tan sagrat que mai no es pronunciava; en l'Església, per do de l'Esperit, hem après a cridar Déu amb el nom de la màxima confiança, aquell amb què els infants s'adrecen al pare. Des que Jesús, el Fill de Déu, ha esdevingut el nostre germà, la nostra relació amb Déu és la de la intimitat i la de l'amor.

3lectura. Lluc 2,16-21

Trobaren Maria i Josep, amb el nen a la menjadora.

L'evangelista Lluc ens presenta el naixement de Jesús en un context força diferent del que narra Mateu. Aquí apareixen uns pastors sense nom, que es dirigeixen a Betlem, seguint la indicació d'uns àngels, missatgers de Déu.

Els pastors ens recorden David, el gran rei d'Israel, que havia estat pastor. Aquests deixen les seves feines amb els ramats i se'n van a Betlem. Hi troben l'infant amb Maria i Josep. I esdevenen evangelistes –portadors de bones noves–, que contenen el que els àngels els havien dit de l'infant. L'evangeli no diu a qui van contar el que havien sentit: ¿potser a Maria i a Josep? ¿potser les paraules d'aquests homes humils els van servir per aprofundir en el significat d'aquest infant nascut de manera tan inusual? Notem que aquest nen prodigiós, anunciat pels àngels, té per bressol una menjadora d'animals. Això és sols el principi de la història de la manera absolutament inesperada que tindrà Déu d'exercir el seu regnat. Déu no actua de manera espectacular i utilitzant la coerció, sinó en la humilitat més completa. Jesús porta a l'acompliment aquesta manera de ser de Déu.

Maria, la humil afavorida per Déu, té una actitud de contemplació davant del misteri del qual ella mateixa forma

part. Tot el que pertany al pla de Déu ha de ser aprofundit en la meditació. El misteri és per a ser contemplat, no comprès ni explicat.

Els pastors retornen al treball, però a partir d'ara tot serà nou: la lloança i la glorificació de Déu esdevindran el nou centre de la novetat absoluta de Déu que els ha estat revelada. Les nits de vetlla al ras vigilant els ramats ja mai més no tornaran a ser el mateix.

Jesús és circumcidat, com tots els infants nascuts a Israel. La circumcisió és un senyal viu en la pròpia carn, que fa que els infants passin a formar part de la llarga història de la salvació, que culminarà en Jesús. El nom que li posaran no ha estat una elecció dels pares, sinó un encàrrec del missatger diví. Jesús significa «El Senyor salva». El seu nom és la seva missió. El seu nom ara esdevindrà part de la nostra història i expressió viva d'una presència divina molt més alta que la que prometia la benedicció dels sacerdots d'Israel.

Maria, la mare d'aquest infant, que és igual i alhora ben diferent de la resta dels homes, ofereix a la humanitat aquest nom, que és el do i la benedicció definitiva de Déu.

JOAN FERRER

D. 2 després de Nadal / A

1 lectura. Siràcida 24,1-2.8-12 Acampa entre els fills de Jacob.

La litúrgia d'aquest diumenge ens ofereix nous textos que ens permeten reflexionar sobre el misteri de la «Pasqua de Nadal», que és el de l'encarnació: el Verb de Déu es manifesta personalment en Jesús de Natzaret, l'infant nascut a Betlem.

El fragment del llibre de la Saviesa de Jesús, fill de Sira, ens parla de l'encarnació de la Saviesa divina. El savi de l'Antic Testament no coneix el que s'esdevindrà en Crist, però parla de la trobada que s'estableix entre el misteri de Déu a través de la seva Saviesa i la creació. La Saviesa és una qualitat divina: és el projecte que Déu ha concebut en la seva ment, que és un pla de creació i de salvació.

En aquest fragment, la Saviesa pronuncia un autoelogi davant del poble de

Déu. Ella pertany a la transcendència i a la perfecció de Déu, però Déu l'ha enviada a l'interior del món creat, amb un destí precís: «Acampa entre els fills de Jacob, fes d'Israel la teva heretat.» L'evangelista segons Joan reprèn aquesta convicció quan diu que «El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle.»

La Saviesa, doncs, seguint el manament diví, s'establí en una terra, en una «ciutat que ell i jo estimem», Jerusalem. El savi fill de Sira ens ensenya que la Saviesa de la ment divina és comunicada a un poble de la història a fi que s'estableixi un lligam fecund —«una brotada en un poble ple de glòria»—, que ha de ser signe de salvació.

2 lectura. Efesis 3,1-6.15-18 Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist.

Pau generalment encapçala les seves cartes amb una expressió d'acció de gràcies per l'obra de Déu en la comunitat a què s'adreça. L'apòstol aquí ens ensenya que Déu ha de ser beneït per la benedicció que ell mateix ha atorgat. Arriba a l'extrem de lloar-lo per les «benediccions espirituals dalt del cel». La bondat de Déu assolix totes les formes imaginable.

Déu ha elegit els creients «abans de crear el món»; és a dir: és impossible pensar un temps en què Déu no ens hagués escollit. Aquesta elecció «en ell» —Jesús— crea un poble «sant, irrepreensible als seus ulls». El resultat d'aquesta elecció esdevé «lloança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat». Davant de l'elecció de Déu en favor de la humanitat;

davant la revelació de Déu del seu Fill, Jesucrist; davant la seva gràcia, l'única resposta apropiada és la lloança.

Pau pondera la fe dels efesis en Jesús, el Senyor, i l'amor envers tots els fidels. La seva actitud és d'agraïment envers Déu i la petició que Déu ens concedeixi

«dons espirituals» perquè «coneguem de veritat qui és ell».

Aquest fragment de la carta de l'apòstol ens exhorta a donar sempre i en tota ocasió gràcies i lloança a Déu, perquè li ho devem tot i perquè això és fonamental en la nostra existència com a criatures de Déu.

3lectura. Joan 1,1-18 El qui és la Paraula es va fer home.

Jesús és la revelació de Déu: la seva mateixa Paraula comunicada a la humanitat. En aquest context nadalenc, l'evangeli ens convida a meditar sobre la decisió de Déu d'esdevenir humà.

«Llum» i «glòria» són termes associats amb la Paraula. La Llum «en venir al món, il·lumina tots els homes». La Paraula és donadora de Vida. Aquesta Llum que ve de Déu il·lumina tota l'experiència humana. La foscor mai no ha pogut vèncer la Llum.

Joan sols reflectia la Llum veritable. Ell marca el pas de la Llum anterior a l'encarnació a l'adveniment històric de la Llum en Jesús. Ell «il·lumina» tots els homes. Al llarg de tot l'Evangeli segons Joan, Jesús afirmarà que és la Llum del món. Sense ell sols es pot anar a les palpentes. El pròleg de Joan ens diu que totes les persones, siguin creients o no, vivim en un món il·luminat per la Llum, de la mateixa manera que tot hom viu en un món creat per la Paraula. La crida que rebem és a confiar en la

Llum, a caminar en ella i ser «fills de la Llum» (Joan 12,36).

En l'Evangeli veiem que hi ha una poderosa oposició de les tenebres a la missió de Jesús. Les tenebres arribaran fins i tot a fer morir Jesús crucificat, però no podran vèncer la força de la Llum.

El darrer fragment de l'evangeli d'avui constata allò que ja deia el llibre de l'Èxode: «Déu, ningú no l'ha vist mai». Moisès va poder veure sols «l'esquena» de Déu; ara, de manera absolutament inesperada, Déu és vist en el «Fill únic».

La visió de la glòria divina ha estat possible perquè «la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle». L'afirmació és una referència a la presència de Déu enmig del seu poble, pelegri en el desert cap a la Terra Promesa. En la humanitat de Jesús, la comunitat cristiana ha contemplat la veritable glòria divina que Moisès anhelava de poder veure.

JOAN FERRER

Epifania del Senyor

1 lectura. Isaïes 60,1-6 Sobre teu clareja com l'alba la glòria del Senyor.

Israel, al llarg de la història, ha passat per profunds períodes de foscor (l'exili a Babilònia, per exemple). Ara arriba l'època de la llum. Aquesta llum, no prové de si mateix, sinó que és un do de Déu.

El profeta presenta la vinguda poderosa del Senyor, com la vinguda de la llum. Aquesta llum és glòria –la seva presència forta i densa– que brilla enmig del món. Israel mateix esdevé signe de la presència de Déu. La profecia que avui llegim ens converteix en testimonis del moviment d'Israel de la foscor a la llum; de la desesperació a l'esperança; de la consternació al benestar.

Israel rep un imperatiu: «alça't!» que, de fet, és una invitació. No és una nova càrrega sinó una bona nova: l'invita a tornar a la terra d'on prové. A partir d'ara, per causa del do de la presència del Senyor, Jerusalem exercirà una

mena de magnetisme envers les nacions. S'està produint una cosa nova que Israel no podia esperar ni creure: una processó interminable de pobles de tot el món que es dirigeixen a Jerusalem.

La llum del Senyor posa fi a l'exili. El poeta-profeta imagina un món en què els oblidats –els fills i filles de Jerusalem– ara són retornats a casa seva, enmig del seu poble. Israel, al llarg de la seva història, havia estat sempre un poble de segona categoria, enmig de veïns poderosos i rics. Ara les coses han canviat: les riqueses exòtiques de les nacions, que abans no es podien ni somiar, ara són regalades al poble de Déu, perquè és el lloc de la llum que brilla sobre el món. Cal notar, però, que la riquesa de les nacions és portada a Jerusalem per adorar el Senyor, per «cantar la seva grandesa».

2 lectura. Efeis 3,2-3a.5-6 Tots els pobles, en Jesucrist, tenen part en la mateixa herència.

Pau diu als efeis que ha rebut de part de Déu la missió de comunicar-los la seva gràcia, és a dir, la seva benvolença. Per una revelació –un do gratuït i inesperat de Déu–, l'Apòstol ha conegut un «misteri secret», que ara fa conèixer als cristians de la comunitat d'Efes. Es tracta d'una realitat secreta que sols ara, en el temps present, ha estat revelat. Les

generacions d'abans no poden ser criticades, perquè elles no ho podien saber. Aquest misteri és que «des d'ara, per l'evangeli, tots els pobles, en Jesucrist, tenen part en la mateixa herència, formen un mateix cos».

Aquest misteri té una importància fonamental: és Evangeli. Els pobles pa-

gans ara han passat a formar part de l'herència que Déu ha concedit a la hu-

manitat per Jesucrist. Ara, jueus i gentils, formen un mateix cos.

3lectura. Mateu 2,1-12

¿On és el rei dels jueus que acaba de néixer?

La història dels mags, que apareix en l'evangeli de Mateu just al costat de la narració de Nadal, indica que l'Evangeli traspasa les fronteres jueves i que té una dimensió universal.

El terme «mags» suggereix que aquests homes eren savis sacerdots de Pèrsia, experts en astrologia i en la interpretació dels somnis. Es caracteritzen per la seva sincera i persistent recerca de l'infant que ha nascut com a «rei dels jueus». Actuen de manera ben ingènua, atès que no dubten pas a presentar-se a Herodes per fer-li preguntes sobre un rei rival. Els savis i escribes al servei d'Herodes acaben revelant de manera ben irònica que l'infant cercat ha nascut a Betlem.

En el viatge els mags són clarament conduïts per Déu: una estrella d'Orient i el text de Miquees els guien vers el seu objectiu. Quan han de deixar Betlem un somni els indica que han de prendre una altra ruta a fi d'evitar de tornar-se a trobar amb Herodes.

L'estada dels mags a Betlem és marcada per la gran alegria, l'adoració de l'infant i l'ofertament de regals. Es tracta de presents cars, propis de la reialesa.

El text no ens dóna indicis sobre els motius que van moure els mags, sim-

plement ens diu que van adorar el rei d'Israel, un infant amb la seva mare. Aquests mags sols compleixen les Sagrades Escriitures –Isaïes i els salms, com el que proclamem avui en la litúrgia. La vinguda dels no-jueus a Betlem es veu que forma part del pla diví, de les promeses anunciades des dels temps antics. D'alguna manera són una anticipació de la promesa feta per Jesús ressuscitat als apòstols de fer deïxebles de totes les nacions.

Els mags representen els no-jueus que adoren Jesús; i Herodes representa els poders imperials que conspiren i amenacen, però que finalment són burlats pel rei Jesús.

Jesús en tota la narració no fa ni diu res, però n'és el protagonista. Tot gira al voltant de l'afirmació que Jesús és el rei d'Israel. El text de Miquees diu que la seva missió és «pasturar» el seu poble, amb amor; contràriament al poder ferotge de l'Imperi.

La salvació ve a través de Jesús, el rei dels jueus, que aconsegueix els somnis dels profetes, però arriba a persones de totes les nacions, que s'han deixat guiar vers ell.

JOAN FERRER

Baptisme del Senyor

1 lectura. Isaïes 42,1-4.6-7

T'he configurat i et destino a ser aliança del poble, llum de les nacions.

Aquest text és l'anunci de Déu als exiliats d'Israel: Déu ha decidit fer coses noves, inoïdes. A través del Servent, aquesta novetat de Déu es realitzarà.

La profecia comença anunciant el Servent, tot i que aquest resta sense identificar. L'Església, en el context de la litúrgia d'aquest diumenge, ens convida a identificar-lo amb Jesús, que ha complert la missió de portar l'Evangeli del Regne al món.

El Servent ha rebut el buf de l'Esperit de Déu, que li ha atorgat el poder de fer allò que el món mira com a impossible: «portar el dret –o la justícia– a les nacions». Això vol dir fer possible un món de relacions socials afavoridores de la vida, la confiança i l'equitat. Això és altament conflictiu, perquè els poders del món no ho volen. El Servent, però, no actua amb violència: la justícia de Déu és portada amb gentilesa, però sense defallir ni vacil·lar. El Servent manifesta respecte per les persones dèbils, fràgils o que es troben en perill. La seva manera de portar la justícia segueix el

camí de la justícia: els mitjans estan al servei de la finalitat perseguida.

En la segona part de la profecia sentim la veu de Déu adreçada al Servent: el qui ha enviat el Servent és el mateix que ha enviat l'Esperit sobre la creació. És el poder de Déu sobre la creació el que ara actua en la missió del Servent.

Aquest Servent té com a destí servir la voluntat de Déu, aquella que hauria d'haver prevalgut des de tota l'eternitat: que la societat sigui reordenada contra l'esclavatge, l'opressió i la discapacitat. Déu ara confereix el poder per realitzar aquesta transformació. El Creador vol que la creació sigui rehabilitada en plenitud.

El text deixa ben clar que aquest treball concret i històric és l'obra de Déu: «Jo, el Senyor» és l'actor d'aquesta obra sobirana i transformadora del món. L'esperança i el treball concret de fer activa la justícia es troben moguts per la sobirania transcendent de Déu, que vol la vida enmig d'aquesta història de foscor i mort.

2 lectura. Fets dels Apòstols 10,34-38

Déu el va consagrar ungint-lo amb Esperit Sant i amb poder.

El fragment del sermó de Pere que proclamem forma part del context de la conversió de Corneli. Les proves que ha rebut Pere del fet que Déu ha acceptat el pagà Corneli dins la seva Església són

aclaparadores, de manera que en el seu parlament proclama la imparcialitat de Déu: «Déu acull tothom qui creu en ell i fa el bé, de qualsevol nacionalitat que sigui».

En la segona part de la lectura, Pere proclama el kerigma –l’anunci fonamental de la salvació que Déu ha realitzat en Jesús–, que comença en una història i geografia molt concretes: Ga-

lilea i tot el país dels jueus, en el context de la predicació de Joan Baptista. Déu unguí Jesús amb «Esperit Sant i amb poder». Jesús actua com l’agent de Déu que retorna la salut. La humanitat és recreada.

3lectura. Mateu 3,13-17

Aquest és el meu Fill, el meu estimat, en qui m’he complagut.

Joan és un personatge sorprenent. En els versets immediatament anteriors als que proclamem avui, els fariseus i els saduceus són rebutjats pel Baptista. Ells, amb presumpció, deien que eren fills d’Abraham, però ignoraven les responsabilitats que comporta aquesta herència. Joan els demana que donin els fruits que demana la conversió. El Baptista, en principi, també es nega a batejar Jesús, però ho fa mogut per un respecte temorós: percep que Jesús és el «més fort» i que és ell, el Baptista, qui necessita ser batejat.

Jesús li respon dient que «convé que complim d’aquesta manera tot el que és bo de fer». En l’original grec hi llegim «complir tota justícia». Amb aquests mots enigmàtics Mateu diu que hi ha un requeriment diví per al Fill i per als qui el seguim. Les paraules de Jesús d’alguna manera ens il·luminen tot el camí de Jesús, des de Galilea fins a Jerusalem, com a Fill obedient, que porta a terme el pla del Pare. Ell no sols ensenya sinó que fa la voluntat divina i, fent-la, esdevé el model per a tots els seus seguidors.

L’evangeli d’avui presenta un profund lligam amb la lectura d’Isaïes sobre el Servent. Aquest rep l’Esperit perquè porti el dret-justícia a les nacions. El baptisme de Jesús inicia aquesta tasca del Fill escollit de Déu. La voluntat divina que Jesús porta a terme té una dimensió específicament moral: ell inaugura un Regne on els afamats són saciats, on es dóna beure als assedegats, on es vesteix els qui van nus...

En la darrera part del fragment de l’evangeli que proclamem, se’ns anuncia que l’Esperit baixa sobre Jesús i que una veu revela qui és Jesús. Les paraules finals són una referència al Salm 2. La narració ha posat de costat l’evocació del Servent de Déu amb la del rei-fill de Déu. El rei-messies ha de fer entrar en una era de justícia i de pau; el Servent sofrent, malgrat el rebuig, treballa per realitzar el mandat d’establir justícia sobre la terra. La veu del cel anuncia Jesús com el Fill que serveix; com el rei majestuós que serveix dòcilment; com la figura reial que no cerca vèncer enemics sinó assegurar que la justícia pugui prevaler.

JOAN FERRER
